

INNOVÁCIÓ AZ IDŐSEK KÖRÉBEN VÉGZETT SZOCIÁLIS MUNKÁBAN

Dr. Horváth László

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza

Az idősokkal kapcsolatos szociális gondoskodás egyidős az államiságunkkal. Minden társadalmi korszak kialakította az idősközhöz való viszonyát. A 19. sz. végén a szociális munka is professzióvá vált, és részt vesz az idősök szükséglet kielégítésének folyamatában. A segítő folyamatok megújítása minden időszakban a feladatunk, de ebben az évben különlegességekkel is bír.

A gazdasági és szociális válság sürgőssé tesz minden átalakulást. A demográfiai változások ismertek. 2012 a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve. A segítő folyamatokban alapvető szemléletváltás, paradigmaváltás következett be az elmúlt években, melyek megvalósítása lassan halad. A szemléletváltás egyik alapeleme, hogy a generációk egymásra épüljenek, a kihívások és krízisek idején is összhangban maradjanak. A társadalmi csoportok egymás ellen való versenyeztetése nem segíti egyik generáció szükséglet kielégítését sem. Az idősök számára teljes társadalmi részvételt kell biztosítani, beleértve a munkavállalás lehetőségét is. Az európai értékrendben kiemelt szerepe van az önkéntes munka biztosításának és végzésének. Fontos szempont az idősök önálló életvitelének a segítése: ameddig lehetőség van az önállóság, önkiszolgálás teljes fenntartása, ennek csökkenése esetén a szükséges, arányos segítő folyamat végzése.

Mit tehet ebben a szociális munka? A professzionális szociális munka, segítő munka célja a kliensek erősítése annak érdekében, hogy a szükséglet hiányait minél hamarabb saját maguk képesek legyenek kielégíteni. Tehát a szociális munka célja a kliens felerősítése és nem a kliens helyett való cselekvés. A segítő munka célja így teljes mértékben egybevág a fent említett paradigmaváltás lényegével.

A professzionális szociális munka mindig kliensközpontú, de ez nem jelenti azt, hogy a kliens egyedül van. A szociális munka mindig a családdal és a teljes környezettel együtt tekint a kliensre, és a hozzá kapcsolódó segítő folyamatra. Tehát itt sem a család helyett, hanem annak erősítésével kívánja elérni a céljait. Hasonlóképpen fontos a szociális munka keretében a preventív szemlélet. Az idős korra való felkészülés, felkészítés már az aktív évek alatt is lehetőség és szükségesség. A szociális munka és minden segítő folyamat fontos szempontja, hogy figyeljen a kliensek állapotromlására, -javulására, és legyen képes a segítő folyamat nagymértékű, akár azonnali változtatására is. Tudja lerövidíteni a segítő folyamatot, tudja folytatni az ellátást, ha hosszabb ideig szükséges. Bentlakásos ellátás esetében is figyeljen a családi és környezeti kapcsolat fenntartására, krízis vagy konfliktus esetén annak javítására, újjáépítésére.

A szociális szakember nincs egyedül a segítő folyamatban, más szereplők bevonása is szükségessé válik az idős emberek körében is. Így kiemelkedő lehet a felnőttképzés, az információs társadalom, a szomszédsági kapcsolatok és a média lehetőségeinek bevonása a professzionális szociális segítő folyamatokba. Ezzel is biztosíthatjuk az egyén és a környezet kapcsolatrendszerének fenntartását, szükség esetén javítását. Az innováció alapja mindig kétirányú lehet: egyrészt az idős

ember szükségleteiényainak változása, másrészt a szociális professzió fejlődésének üteme és iránya szabja meg.